

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีผู้ประกอบการธุรกิจแฟรนไชส์ร้านอาหารและเครื่องดื่มปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

บริษัท ก.

ผู้ร้อง

บริษัท อ.

ผู้ถูกร้อง

พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๒)

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๙ (๑) และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๕.๓

การที่ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นแฟรนไชส์ซอร์ไม่ปฏิบัติตามสัญญาแฟรนไชส์หรือปฏิบัติตามสัญญาแฟรนไชส์ไม่ครบถ้วน โดยการไม่ออกใบกำกับภาษีค่าเงินลงทุนที่ชำระแล้วเสร็จให้กับผู้ร้องซึ่งเป็นแฟรนไชส์ซีตามสัญญาและไม่ส่งมอบเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเลือกเก็บรายได้จากการขายอาหารและเครื่องดื่มผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารเฉพาะสาขาที่มีรายได้สูงโดยใช้เวลานานกว่าปกติในการโอนรายได้คืนให้กับผู้ร้องโดยอ้างเหตุความผิดพลาดในการดำเนินการและไม่มีการแก้ไขจนถึงปัจจุบันทำให้ผู้ร้องเป็นผู้รับภาระค่าคอมมิชชันและค่าธรรมเนียมจากการใช้บริการผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารและการมีคำสั่งให้พนักงานบางตำแหน่งพักงานโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาและไม่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายหรือค่าชดเชยใด ๆ จนเกิดกรณีร้องเรียนต่อผู้ร้องในฐานะนายจ้างผ่านสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และการกำหนดให้ผู้ร้องต้องซื้อทรัพย์สิน (Assets) ที่ระบุตามสัญญาในราคาที่สูงกว่าราคาตามท้องตลาด ทั้งที่ทรัพย์สินเกือบทั้งหมดผ่านการใช้งานมาก่อน ราคาของทรัพย์สินที่ระบุไว้ในสัญญาไม่ครอบคลุมกับราคาที่ผู้ร้องจ่ายไป และจำนวนทรัพย์สินภายในร้านที่ผู้ร้องได้รับไม่ตรงกับจำนวนทรัพย์สินที่ระบุไว้ในสัญญา การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการกระทำผิดตามข้อกำหนดของสัญญาซึ่งผู้ร้องสามารถใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้ถูกร้องในฐานะคู่สัญญาได้โดยตรง มิใช่เป็นการกีดกัน การใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

ส่วนการที่ผู้ถูกร้องเรียกเก็บค่าผูกพันสิทธิ (Royalty Fee) ค่าบริหารสัญญา (Outsourcing Fee) ค่าการตลาด (Marketing Fee) และค่าระบบคอมพิวเตอร์ (Point of Sale System POS) เพิ่มเติมจากรายได้ทั้งหมด รวมทั้งกำหนดข้อสัญญาให้ผู้ร้องเข้าร่วมรายการส่งเสริมการขาย (Promotion) ทุกรายการ โดยให้ผู้ร้องรับภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งกำหนดไว้แล้วในสัญญาแฟรนไชส์ ผู้ร้องย่อมต้องทราบข้อตกลงดังกล่าวตั้งอยู่แล้วก่อนตัดสินใจทำสัญญา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องยินยอมทำสัญญาโดยปราศจากการทักท้วง จึงต้องถือว่าผู้ร้องมีหน้าที่พึงต้องกระทำการเหล่านั้นตามสัญญา ประกอบกับการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติทางการค้าในธุรกิจแฟรนไชส์ที่แฟรนไชส์ซอร์สามารถเรียกให้แฟรนไชส์ซีชำระได้ กรณีร้องเรียนในประเด็นนี้จึงไม่เข้าลักษณะเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

สำหรับกรณีผู้ถูกร้องกำหนดราคาสินค้า ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบทุกอย่างที่ต้องซื้อและจำหน่ายภายในร้านอาหารและเครื่องดื่ม โดยคิดราคาสินค้า ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดทั่วไป ๒ - ๓ เท่า และกำหนดในสัญญาให้แฟรนไชส์ซีต้องซื้อจากผู้ถูกร้องเท่านั้น ไม่เช่นนั้นจะถือว่าผู้ร้องละเมิดข้อสัญญาและอาจนำไปสู่การเลิกสัญญา เมื่อพิจารณาจากลักษณะของธุรกิจแฟรนไชส์ที่ต้องมีการควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการของแฟรนไชส์ซีแต่ละสาขาให้มีคุณภาพอยู่ในระดับเดียวกัน การที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้ผู้ร้องซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบ ที่เป็นสินค้าประเภทเครื่องหมายการค้าของแฟรนไชส์

สินค้าสั่งผลิต และสินค้าคัดเลือกพิเศษทดแทนไม่ได้ เพื่อสร้างความแตกต่างกับสินค้าตามท้องตลาดทั่วไป และเพื่อควบคุมคุณภาพให้แต่ละสาขาสามารถบริการเครื่องดื่มและอาหารที่มีรสชาติเหมือนกัน จึงเป็นกรณี มีเหตุผลอันสมควรทางธุรกิจ และมีความจำเป็นในการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง คุณภาพ และมาตรฐานของธุรกิจ แพรนไฮส์ เป็นไปตามแนวทางการพิจารณาตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้ผู้ร้องซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบประเภททั่วไปด้วย ซึ่งไม่ปรากฏคุณลักษณะ พิเศษ อันเป็นกรณีที่ผิดแปลกไปจากการดำเนินธุรกิจแพรนไฮส์ร้านอาหารและเครื่องดื่มทั่วไปที่แพรนไฮส์ซี ย่อมมีสิทธิหาซื้อได้เองจากผู้ผลิตผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการรายอื่นที่ขายสินค้าที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีสินค้าเพียงบางรายการเท่านั้นที่ผู้ถูกร้องขายในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ยังไม่มี พยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่า ราคาดังกล่าวเป็นราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ๒ - ๓ เท่า ตามที่ผู้ร้อง กล่าวอ้าง ประกอบกับผู้ถูกร้องมีต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้าและวัตถุดิบในการประกอบธุรกิจแพรนไฮส์ จึงอาศัยการเจรจากับผู้จำหน่ายสินค้าโดยสั่งซื้อเป็นจำนวนมากเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา ส่วนสินค้า รายการอื่นผู้ถูกร้องได้จำหน่ายในราคาต่ำกว่าท้องตลาดทั่วไปทั้งสิ้น การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องจึงไม่เข้า ลักษณะเป็นการกระทำเป็นการกระทำใด ๆ อันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแพรนไฮส์ ข้อ ๕.๓

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖